

Okuryazarlığın Önemi

RICHARD HOGGART¹

Çeviren: HASAN GÜNEŞ - NADİDE GÜNEŞ

Öz

Richard Hoggart 1964 yılında Birmingham Üniversitesi Çağdaş Kültürel Çalışmalar Merkezini kurmuştur. Kendisi eğitimci olmasına rağmen işçi dünyasına çok uzak değildir. Onların içinde yaşamış ve onları yakinen gözlemleyebilmiştir. İyi bir gözlemci olan Hoggart, kültürel incelemeleri oldukça önemsemiştir. The Uses of Literacy'de (Okuryazarlığın Önemi) isimli eserinde iletişim araçlarının gücü ve etkisi üzerinde durmuş ve bu araçlarla yayılan kültürün işçi sınıfını ne yönlü etkilediği üzerine çalışmıştır. Netice itibarıyla bu iletişim araçlarının halk üzerinde etkisinin abartıldığını ve halkın kendi kültürüne oldukça bağlı kaldığını değişimlerden ve etkilerinden kendini koruduğunu ileri sürer.

Dolayısıyla halkın kendi mikro klimasında kendi kültürünü yaşadığını ve dolayısıyla çalışmaların bunun üzerine yoğunlaşması gerektiğini ifade eder.

Anahtar Kelimeler: Richard Hoggart, Okuryazarlığın Önemi, Kültür, İşçi Dünyası, Medya.

¹ Söz konusu bu çalışma Richard Haggart, The Importance Of Literacy isimli makalesinin çevirisidir.

The Importance Of Literacy

RICHARD HOGGART

Translated: HASAN GÜNEŞ - NADİDE GÜNEŞ

Abstract

Richard Hoggart founded in 1964 the Centre of Contemporary Cultural Works at the Birmingham University. Although being an educator he was not remote to the labour world. He lived amongst them and had the opportunity to observe them closely. Being a very good observer Hoggart gave great importance to cultural researches. In his work named "The Uses of Literacy" he dealt upon the power and impact of the means of communication and he dealt with the issue of how much the culture spread from these means had an effect on the labour class. As a result, he claimed that the impact of the means of communication on the public had been exaggerated and put forward the fact that the public had remained very bonded to its own culture and that it protected itself from the changes and the resulting effects thereafter. As a matter of fact, he expressed that the public had been living its culture within its micro atmosphere and added that researches had to be focused upon this issue.

Keywords: Richard Hoggart, The Uses of Literacy, Culture, The World of Workers, Media.

OKURYAZARLIĞIN ÖNEMİ

Sözlerime, Mina Shaughnessy'nin anısına ve özellikle de Hatalar ve Beklentiler (Errors and Expectations) de gördüğümüz çalışmalarına samimi bir övgümü ve büyük bir saygımı ifade ederek başlamak istiyorum. Konuşma diliyle umduğum ölçüde uyuşmasam da The Nation yazarı Benjamin DeMott'un, bu kitabın hem yerel hem de daha büyük ölçüde önemini çok güzel bir şekilde yakaladığını düşünmekteyim. Bu kitabın beni son on iki ay içinde okuduğum diğer tüm kitaplardan çok daha fazla heyecanlandırıldığını söylemek yeterli olacaktır.

Başlığım "okuryazarlık" anlamına gelse de uzmanlık alanım dil biliminden ziyade yazınsaldır. Bu nedenle yazın yeteneği kavramını çok geniş bir tanımda ele alacağım ve bu tanımı, son iki veya üç yıl boyunca bana gelmeye devam eden ve çeşitli eğitim seviyelerinde ve özellikle de literatürün eğitimle olan ilgisi üzerinde entelektüel eğitimin konumu konularıyla ilgili çeşitli izlenimler, gözlemler ve düşünceler arasında hareket etmeme izin vermesi için kullanacağım. Materyal doğrudan deneyimlerden alınmaktadır ve temelde İngilizcedir. Tarihsel ya da başka bir bilimsel araştırmanın parçası değildir. Kuşkusuz bu tür düşünceler kökenlerinin kusurlarına sahiptir. Ama en azından kendisini "ilk elden deneyime" dayalı olarak sunan çok sayıdaki eğitimsel yazının karakteristiği olan, tek başına anekdotlar ve büyük asılsız genellemeler arasında mekik dokumaktan kaçınmaya çalışacağım.

Söylediğim şeyler büyük ölçüde karamsar olmak zorundadır çünkü belki de bana göre hâlâ etrafımızda dolaşan, istikrarlı, günlük iyi işlerden daha fazlasının, sıra dışı olması ve aynı zamanda endişe yaratan meseleleri hatırlatması nedeniyle bu alanların tümünde karamsar olmak için birçok neden bulunmaktadır. Kötü haber her zaman iyiden daha ilginç görünmektedir. Bu yüzden Mauriac, Roma'nın düşen insanın daha mutlu sonuçlarından birisi olduğunu ve Auden şüphesiz ki, iyiliğin cin olmaktan ziyade su gibi belirsiz olduğunu belirtmektedir. Britanya'da hâlen eğitim sistemimizi yıkıma uğratan oldukça istikrarlı bir sağ-kanat itiraz akımı süregelmektedir. Sol-kanatta bulunan bizler için durum oldukça zordur. Bazı meslektaşlarımızın bulunduğu kanada yaptığı eşit derecede sert ama ters iddialarını kabul etmek istemeyebiliriz. Benim hissettiğim gibi, "Kara Kitap" yazarları dediğimiz kişilerin sıklıkla ifade ettikleri bazı iddialarının altında, eğitim sistemimize neler olduğu konusunda bazı haklı şüpheler bulunduğunu hissedebiliriz. Solun eğitimdeki ilericiliğin saplantı ve sloganları üzerindeki aşırı katı tutumunu gevşetmesi ve sağcı yazarların şimdiye kadar büyük ölçüde ön plana çıkarttığı ancak aydınlatamadığı konulara, akli başında bakması gereken zamanı aşmış bulunmaktayız. Metnimin ana kısmına geçmeden önce, eğitim sisteminin tüm seviyelerinde (çoğunlukla sağcı İngiliz basının uyuşturucu kullanımı ve yasa

dışı seks uygulamaları olan eğitim alanlarından başka bir şey olmadıkları şeklinde sunmaktan asla bıkmadığı “kapsamlı” okullarda bile) çok iyi uygulamaların bulunduğunu tekrar belirtmek isterim. Ayrıca burada kitap okuryazarlığı ile ilgilenmiyor olsaydım son otuz yıl içinde en iyi şekilde yayın yapan İngiliz yayınlarından biraz cesaret bulabileceğimi eklemek isterim. Özellikle hayal edebileceğinizden çok daha fazla insanın popüler basından okumasına karşılık, önemli konularda ciddi programları takip edebildiği ve takip etmeye istekli olduğunu gösteren bir kayıt olan televizyon sistemimiz tarafından güncel olayların kapsanmasındaki başarıları göz önünde bulunduruyorum. Basın, reklamcılık için rekabet baskısı arttıkça objektifteki zulmama aşırı bağımlı bir soft-porn fotoğrafçısı gibi odağını daraltmış ve daraltmıştır. Böylece bazı gazetelerde herhangi bir günde, bazen renkli, çıplak göğüs sayısı, örneğin dünya siyasi meseleleriyle ilgili öğelerin sayısını aşmaktadır. Bunları artık gazete olarak görmememiz gerektiğini düşünüyorum. Bunlar, televizyonun güncel olay programları gibi okuyucularının mevcut veya potansiyel çıkarları konularında bizlere fazla bilgi vermiyor. Bize, eğer gazeteler daha fazla pin-up ve spor dedikodularına odaklanırlarsa bu tür konular için arularımızı karşıladıklarını söylüyor (ancak bunları gerçek gazetelerle karıştırmamız gerekmemektedir). Haberler ve yorumlar için başka yerlere, özellikle televizyon yayınlarına yönelmeliyiz. Bu yaklaşım bugünkü popüler gazetelerimizin ve yayıncılık ilişkilerinin anlaşılmasında, onları Guardian’daki C. P. Scott’un düşmüş kızları olarak görenlerden daha umut verici bir yaklaşım olacaktır.

Birçoğumuzun potansiyel, yaratıcı ve entelektüel olarak haber-stantlarına bir bakıştan çok daha fazlası olduğunu kabul ettiği bir başka televizyon başarısı, televizyon oyunlarıdır. Şimdilerde, özellikle rekabetin ve artan fiyatların ikili baskısı nedeniyle, bir şekilde acı çekmektedir. Ancak yine de muhteşem şeyler yapabilirler ve kayıtları yirmi yıl boyunca mükemmel ve aydınlatıcı olmuştur. Genç dramalistlerden bazılarını ve iki nedenden dolayı çekmiştir. Bunlar, televizyonu tiyatro gösterimlerinin küçük bir ekrana uyarlanması olarak değil, yeni bir drama olarak görmüşlerdir. Ortamın kendisine özgü olasılıklarını fark etmişler ve geliştirmişler ve açık sınırlamalarından bile yaratıcı bir şekilde yararlanmışlardır. Ayrıca ne West End ne de “taşımaya ticareti için” etiketlenmemiş sabit bir yeri veya sabit bir izleyici kitlesi olmayan bir “tiyatro” fikri ile heyecanlanmışlardır. Artık oyunlarının yaşamlarında başka türlü asla yaşamayacakları, hayal etmeyecekleri, karmaşık sosyo-kültürel nedenlerle bir tiyatroya “ayak basmayacak” olan izleyicilerin, oturma odalarına girebileceğini ve yine de gösterebilecekleri bir oyun olacağını biliyorlar. Bu durumu öğrenmeye hâlâ devam ediyoruz. Yanıtlar, televizyon gelmemiş olsaydı hiç şüphelenmeyecek deneyimlerle yakalanabilir. Uzun zamandır

Kuzey İrlanda'daki sorunların televizyon izleyicileri için "kapanma" nedeni olduğu uzun zamandır mevcut olan bir durumdur. Ancak son zamanlarda BBC Play For Today, doğrudan Kuzey İrlanda hakkında olmasa da ciddi ve hareketli bir oyun olarak bu sorundan haberdar olan ve bundan etkilenen, tüm nüfusumuzun neredeyse dörtte biri olan on üç buçuk milyonluk bir izleyici kitlesine sahip olmuştur. Yani, eğer bu İngiliz okuryazarlığının geniş kapsamlı veya kapsamlı bir araştırması olsaydı işaret edilebilecek iyi unsurlar ve diğer unsurlar olabilirdi. Ama buradaki kapsam aralığım daha dar olacaktır. Gerçekten İngiltere'de bugün içinde bulunduğumuz entelektüel yaşama saygı ya da saygı eksikliği hakkında konuşmak istiyorum. Yirmi dört yılını İngiliz yükseköğreniminde bir üniversite öğretmeni olarak geçirdiğimden, yaklaşık yarısında duvarların dışında, geceleri altmış mil uzaktaki gönüllü yetişkinlere dersler verdiğim için ve diğer yarısının çoğunda da dahili bir üniversitede İngilizce öğretmeni olarak - Amerika'da bir yıl öğretmenlik yaparak bu iki büyük dilim arasında kabaca sandviçlenerek - geçirdiğim için konuya biraz alışılmadık bir bakış açısına sahibim. Bütün bunlara ilave olarak, 1970'te Paris'e gittim ve UNESCO Genel Merkezinde, bu muazzam Bizans türü örgütün sanat, beşeri bilimler, sosyal bilimler, felsefe, nüfus çalışmaları, Irkçılık, "barış", İnsan Hakları ve Örgütün yönetim organı tarafından örgütün kendisi tarafından ilgilenilmesi için belirtilen herhangi bir bağlanmamış ve muhtemelen politik olarak sıcak olan herhangi bir konudan sorumlu olarak beş buçuk yıl geçirdim. Hakkında bir kitap yazdığım bu deneyim bana her şeyden önce dünyanın birçok bölgesinde insan hakları kavramının ne kadar kırılgan olduğunu öğretmiştir. Örgütün kurucu ilkeleri - bu gerçeğin mümkün olduğunca objektif olarak takip edilmesi ve daha sonra mümkün olduğunca serbest bırakılması ve mümkün olduğu kadar yaygınlaştırılması - göz ardı edilmesi ne kadar az ulusun - profesyonelce demokratik olanların bile - en azından özgür konuşmaların bulunduğu birçok demokratik uygulamada ama sonuçta Yeats'in "kelimelerin tek başına kesin olması gerektiği" iddiası kadar kaçınılmaz ve zorlayıcı olmuştur ki, her ne olursa olsun, kendi kamusal konforunuz veya 'amour propre'özsaygınızın maliyeti ne olursa olsun, nasıl bildiğinizi dürüstçe söylemek istediğinizi belirtmek için kelimelerle mücadeleden her zaman söz ettirmiştir.

Bu Paris'ten aldığım asla unutulmayacak bir dersti. Diğeri, için uluslararası doğasından ziyade garip Fransız deneyimindeydi. En azından kamuoyunun ve bir dereceye kadar özel olarak da Fransızların hâlâ zihinsel disipline İngilizlerin utandırılacak bir ölçüye kadar saygı duydukları gerçeğin farkına varmış olmamdır. Fransızların bizden daha zeki olduklarını söylemiyorum, davranışlarının dışa aktarılabilir olduğunu söylemiyorum. Belirli bir kültürden kaynaklanan yaklaşım-

lar nadiren kökünden sökülebilir ve nakledilebilir. Örneğin Berlin kentinin opera şirketlerine veya Berlin Filarmoni Orkestrasına Büyük Britanya'nın orkestralarına ve opera şirketlerine harcanandan çok daha fazla para harcandığına dikkat çekildiği zaman, İngiltere'de sıklıkla kullanıldığı gibi kültürler arası karşılaştırmalar konusunda olduğumuzdan daha dikkatli olmalıyız. Karşılaştırmaları icat ediyorum, ancak argümanın genel türü bu şekildedir. O zaman, böylesine bir yüksek-burjuva desteğinin geleneksel olarak hiyerarşik ve kamusal iddialarıyla gurur duyan bir toplumdan geldiğini belirtmeniz gerekir. Aynı gururun özellikle bu yüzyılda daha az çekici diğer ulusal tezahürlere yol açtığına ve daha az gösterişli ama çok insan-cıl faaliyetlerin yaptığımız ihmallerle birlikte devam ettiğine inanıyoruz. Yine de Fransızlara geri dönersek hâlâ büyük ölçüde merkezileşme dereceleri ve tarih ve kültürlerindeki diğer pek çok şey yüzünden varsayalım ki kendisi, eylemdeki zihne saygı duyduğunu açıkça söyleyen bir toplumun farkındadır. Le Monde etkileyici bir örnektir, televizyonları daha az etkileyicidir çünkü daha sıkıcı bir televizyondur. İngiliz halkının kendi entelektüel faaliyetine olan yaklaşımı ile çelişmesi zorlukla daha çarpıcı bir örnek olabilir.

En basit düzeyde, daha doğrusu en basit seviyede başlarsak. Genel Kayıt İdaresi tarafından, 19. yüzyılın sonuna doğru tüm pratik amaçlar için tamamen okuryazar olduğumuzu rapor eden ilk ulus olduk. Tam-zamanlı zorunlu eğitime harcadığımız tüm paraya rağmen o zamandan beri geriye gittiğimizi söylemiyorum. Bu tür doğrudan ve zor olan nicel karşılaştırmayı yapmaya çalışmıyorum. On dokuzuncu yüzyılın sonundan gurur duyduğumu hatırlıyorum, böylece bu durum yirminci yüzyılın sonlarına doğru bir zemin hazırlayabilir. Sadece birkaç yıl önce büyük ölçüde misyoner ruhlu bazı insanların ısrarıyla İngiltere'de yaklaşık olarak iki milyon yetişkinin işlevsel olarak okuma yazma bilmediğini keşfettik. Bu rakam, tipik olarak İngiliz toplumunu harekete geçirecek kadar insanı şok etti. Merkezi hükümet ilk olarak hazırlama çalışmaları ve yerel eğitim otoritelerinin birkaç yıl sonraki operasyonları için çalışma ve ödeme yapacağı varsayımıyla yetişkinlere yönelik bir okuma yazma programı oluşturuldu. Çok sayıda gönüllü yer aldı. BBC, televizyona ve diğer yedek destekleme biçimlerine çok fazla enerji aktardı ve önemli miktarda fon sağladı. Birkaç yıl sonra okuma yazma bilmeyenlerin belki de sekizde biri için bu programın yararlı olduğu görünüyordu. Bu süreç yavaş bir süreçtir ve bu oranlarda sorunun ortadan kaldırılması için yüzyılın başlarına kadar bizi götürecektir. Ancak çoğu zaman olduğu gibi bu deneyimden başka ve daha zor bir sorun ortaya çıkmıştır. İnsanlara sadece okuma yazma bilmelerine yardımcı olmak yeterli değildir. Okuma yazma bilmeme koşulu alacakaranlık dünyasında var olmak gibidir. Okuma yazma bilmeyen insanlar, okuryazar insanların gazeteler ve diğer her türlü

basın biçiminde bulunduğu sosyal, politik, psikolojik gelgitler, verme ve alma işleminden oldukça koparılmıştır; sözcük dağarcıkları genişlememiş ve uzanmamıştır. Yani ihtiyaç duydukları şey, okuryazar olduklarında şu anda Yetişkin Temel Eğitimi dediğimiz olguya olan yardımdır. Bu nedenle bizim gibi insanların farkına bile varmadan kabul ettiğimiz ama eğer bunlara sahip olmasaydık bizi kısmen kör ve sağır bırakacak olan ve kesinlikle toplumumuzun tüm aleyhlerindeki kurbanları (daha yükseğe koymak için) temel başa çıkma becerileri için ihtiyaç duydukları eğitimidir. Yeni okuryazar olanlara, teknik olarak okuma yazma bilmemelerine rağmen özel hayatlarında dışarıdaki yaşamı yeterince idare edecek kadar okuryazar olan veya sayılamayan eğitimsiz insanları da eklerseniz Yetişkin Temel Eğitimi'ne duyulan ihtiyaç toplamına ulaşırsınız. Yetişkin Temel Eğitimi'ne olan ihtiyacı, yaklaşık üç milyon olarak kabul ediyoruz. Bu rakam tüm yetişkinlerin yaklaşık yüzde yedi veya sekizidir ve bu, kolay ulaşılabilir bir rakam değildir. Bu soruna her zamanki gibi yaklaşıyoruz: Biraz merkezi finansman, özellikle konuyla ilgilenen bazılarının misyonerçe çabaları, yerel yönetim yetkilileri tarafından inişli çıkışlı bir yanıt, kısaca gönüllülerden çok fazla yardım mümkün, çok daha azlar ama çok iyi niyetliler ve bazı iyi eylemler olması gerekiyordu. Bununla birlikte en azından, bu hükûmet, çok daha iyi bir bütçe göz önüne alındığında, Yetişkin Okuryazarlığı birimini en az birkaç yıl daha sürdürdü ve kısa metnini Yetişkin Temel Beceri birimi olarak ("eğitim" yerine "beceri" kelimesini tanıtarak küçük harcamaları kamu harcamalarını büyük ölçüde azaltmak isteyen ama aynı zamanda daha fazla ekonomik verimliliği teşvik etmek için elinden gelen her şeyi yapmak isteyen bir hükûmete daha hoş hale getirmek için) genişletti. İşte buradayız, sorunun farkındayız, bir birim hâlâ hayatta ve gittikçe artan enjeksiyonlarla yaşıyor. Ancak yine de problemleri seçmek ve didiklemekten biraz daha fazlasını yapabiliyor.

Bu alan belirli bir alandır. Daha genel ve daha zor bir düzleme geçme zamanı gelmiştir. Günümüz İngiliz eğitiminde olan yaygın bir tutum, teknik dillerin, teknik jargonun ya da bu tür çevresel konuşmaların yazılı olmaması ve sözlü olmasına rağmen daha karmaşık sözlü ifade biçimlerinin güvensizliği ile birleştiğinde kendi kendini sürdüren ve kendini haklı çıkaran bir teknolojik dünyaya sıradan eylemler koyan entelektüel çabaları empoze etmesidir.

Bu sonuncunun tipik bir örneği, geçen gün BBC Radio'da ortaya çıkmıştır. Bir erkeğe yeni bir elektronik aygıtın ev için satın alınacak kadar ucuz olup olmadığı sorulmuştur. Cevabı karmaşık ileri planlama dilbilim dünyasından gelmiştir. Arkasında neredeyse "uzay sondaları" için "seçenekler" in "senaryosu" hakkında konuşmalar duyulabilmiştir. "Ortalama bir insanın akla yatkınlık alanına çok iyi uymaktadır" sen ve ben bunu karşılayabiliriz. Ayrıca günümüzde çoğu zaman öğrencileri

ve öğrencileri kasıtlı olarak “edebi miras” olarak adlandıracağım şeyle tanıştırmak için bir caydırıcılık ve bununla birlikte herhangi bir parçayı öğrenmenin değerinin oldukça yaygın ve güçlü bir şekilde reddedilmesini içeren bir geçmişin ve bu mirasın ezbere reddi bulunmaktadır. Fakat bu son tutum diğerlerinden bile daha uzun bir tarihi geçmişe sahiptir. Matthew Arnold, yüzlerce yıl önce ilkokullarda Baş Müfettiş olarak yıllık raporlarında buna saldırmıştır. Ama bir fark vardır. Onun zamanında hâlâ “papağan öğrenmesine” inanıyorlardı ama bunun pelerinler, koylar ve nehirler, ısılar ve katılar, krallar ve kraliçelerin saltanatı olmasını ve tüm bunların Gradgrindery’den o inanmadıkları “yararsız” biçimlerden - edebiyattan - pasajlardan öğrenilmesiyle gerçekleştirilmesini istiyorlardı.

İngilizlerin bir buçuk yüzyıllık eski bir ektramural (okul bölgesi dışından gelenler için) eğitim geleneği vardır üniversiteler tarafından çevre bölgelere sunulmaktadır. Kredilerine ve her şeye rağmen Oxford ve Cambridge tarafından başlatılmıştır, Londra Üniversitesine yayılmış ve böylelikle dışarıya doğru taşınmıştır. Bu geleneğin tacı ve İngilizlerin dünya çapında yetişkin eğitiminin gelişimine yönelik yegâne en iyi teklifi bu yüzyılın ilk yıllarında İşçi Eğitim Derneğinin kurucusu ve o zamanlar genç bir üniversite öğretim görevlisi olan büyük bir sosyal tarihçi olan R.H. Tawney ile Albert Mansbridge’nin bir araya gelmesinden sonra oluşturulan Eğitim Sınıfıdır. Davanın özü, kötü-eğitilmiş işçilerin bile yapabilmesidir. Zaman içinde iyi bir öğretim verildiğinde rehberli okuma ve düzenli yazılı çalışma ile entelektüel olarak son derece iyi eğitilmiş olmaktadır. Bu yüzden dersler ve tartışmalar yoluyla üç yıl boyunca her sonbahar ve kış yarısında her hafta bir akşam iki saat kayıtlı olmak zorunda kalmışlardır. Sonuçlar Mansbridge ve Tawney’nin inancında tamamen haklı olduklarını ortaya çıkarmıştır. Bu ilk sınıflar, daha sonra İşçi Partisi milletvekilleri, sendika liderleri, üniversite öğretmenleri ve hatta The Guardian’ın editörü olan birçok kişiye eğitim vermişlerdir. Ayrıca sözleşmesiz bir çalışma yapmışlardır. Sadece öğretimin değil, yetişkin öğrencilerine sundukları bazı konuların özünün de tanımlanmasına yardımcı olmuşlardır. “Eğitimsiz” yetişkinlerin siyaset veya ekonomi hakkında sorabilecekleri soruların özel bir yönü olabilir. Bu arada yeniden tanımlanma sürecinin en azından kırklı ve ellili yaşlara kadar devam ettiğini düşünmeyi seviyorum. Çünkü konu genellikle hâlen sunulan “çağdaş kültürel çalışmalar” (bu bir konu yerine bir alandır), birçok üniversitede ve politeknikte “doğrudan” edebiyat dersleri olarak başlayan WEA ve Eğitim Sınıfları’nın devamı olarak ortaya çıkmıştır.

Ancak şimdi Eğitim Sınıfları hakkında söylenecek en önemli şey, sayılarının son otuz yıl boyunca önemli ölçüde azaldığıdır. Çoğu üniversite bu tür sınıfları neredeyse hiç sunmamaktadır. Sadece az bir miktarı önemli bir sayı sunmaktadır.

Bunun yerine genellikle moda ve etkileyici başlıklar içeren kısa kurslar sunmaktadır. Günümüzde çok sayıda insanın kendilerini bu kadar fazla ve sürekli olarak istemeleri için yaşamın çok hızlı olduğunu iddia etmektedir ya da erken Eğitim Sınıfları'nı yöneten potansiyel olarak yüksek-egitimli ancak yanlış-egitimli çalışanların, şimdiki yüzyıldaki zorunlu eğitim sunumumuzdaki gelişmeler nedeniyle bu sistemden tam-zamanlı yükseköğrenime geçtiğini söylüyorlar. (Bu yaklaşım, Eğitim Sınıfları'nı yalnızca iyileştirici ve kısa vadeli bir amaca uygun olarak görmektedir. Benim görüşüme göre bu yaklaşım, tamamen değersizleştirmek ve dolayısıyla ilginin devamını azaltmaktır). Ya da Eğitim Sınıfları'nın kaybolmasını görmekten mutlu olanlar, modern teknolojik cihazların "Uzaktan Eğitim'in" tüm enstrümanlarının, zahmetli, yavaş, modası geçmiş Eğitim Sınıfları'nın yapmak istediklerini çok daha hızlı ve etkili bir şekilde gerçekleştirebileceğini iddia ediyorlar. Tüm bu ve diğer gerekçeleri büyük bir kayıp için cevaplamaya çalışmayacağım çünkü bu yaklaşım dar kapsamlı bir çaba hâline gelecektir. İnsanların hâlâ uzun ve sürekli eğitime çağrılıp çağrılmayacakları ana sorusu üzerinde, sadece talep edenlere derece sağlanması için daha fazla başvuru sahibi olan açık üniversitemizin karşılayacak fonlara sahip olduğu muazzam başarısından bahsetmeme izin verin. İnsanlar da başlamadan önce bir "efsaneye" dayanıyorlardı. İnsanlar hem grup olarak hem de sürekli bir türde tek başına çalışma disiplinleri istiyorlar ve buna ihtiyaç duyuyorlar.

Üniversite çalışmalarına dönersek bu durumda kendi konum olan İngiliz edebiyatında başka bir benzer eğilim görürüz. Eğer herkes için bir sürpriz olarak üniversiteler on dokuzuncu yüzyılda duvarlarının dışına taşınmıştır. Temsilcileri bu yüzyılda bunun için daha az kararlı olsa da temsilcileri de yerel ve uluslararası bilimsel toplum olarak bağlılıklarının doğru kamusal iddialarda bulunma eğilimindedir. Bugün üniversiteler gittikçe daha fazla para sıkıntısı çektiği için bu tür geri çekilme eğiliminin daha keskin bir yönü bulunmaktadır. Ancak işyerinde daha derin baskılar vardır ve ikisi baskındır, biri uzun zamandır diğeri ise ellili ve yetmişli yıllar arasındaki yirmi yıllık büyümenin bir ürünüdür. Her ikisi de katı konu sınırları üzerinde üniversite İngilizce bölümlerinin çoğu üyesi arasındaki bekleme-yi yoğunlaştırmak için birleşmektedir. İngiltere'deki İngilizce çalışmaları ilk başta zor zamanlar geçirmiştir, on dokuzuncu ve yirminci yüzyılın başlarında yumuşak bir seçenek olarak kabul edilmiştir. Kitapları kendiniz keşfetmelisiniz (tartışılır) ve onlara öğretilmesi gerekmiyor. (Sonuçta bu itibarsız bir bakış açısı değildir.) Yani konunun gelişim tarihi, özellikle Oxford, Cambridge ve Londra da, ona akademik saygınlık ve titizlik verme çabasıyla dikkat çekmektedir. Her yer, kendisine özgü desenini geliştirmiştir, birisi erken dil çalışmalarının gerekliliğini vurgulamış, di-

ğeri tarihsel bir yaklaşım yapmış, üçüncüsü ciddi eleştirel eğitimi önermiş vb. Burada olan kısaca, kesinlikle tanımlanabilir bir konuyu onaylama ve itiraz edenlere karşı savunma baskısı bulunmaktadır.

İkinci ana unsur, personelin profesyonelliğinin artması ve üniversitelerin ellili yıllardan yetmişlerin duraklamasına kadar genişlemesinin bir sonucu olarak ortaya çıkan konu unsurlarının profesyonel olarak alt bölümlere ayrılmasıdır. Savaştan hemen sonra kendi özel araştırma uzmanlıkları ne olursa olsun her biri eğitmen olmaları veya dersler veya seminer vermeleri beklenen bölümlerden oluşan yedi veya sekiz personelin bulunduğu bölümler, altmışlı yılların sonunda genellikle otuz ya da daha fazla üyeye ulaşmıştır. Tekrar üniversitelerde iş arayan ve sık sık iş bulan çok sayıda mezun verdiler. Yoğun, uzman bir profesyonellik ortaya çıkmalıydı, insanların yeterliliklerini gittikçe daha küçük bir alanda ve öğretilerini de kısıtlı olarak görmeleri kaçınılmazdı. Büyük genişleme ve yeterli yeni fonlar tarafından sağlanan yeniden düşünme fırsatlarında bile yetersiz bir şekilde katılmış olan, konunun kendisinin yeniden tanımlanması girişimiydi. Aksine daha ince profesyonel ayarlar devam etti. Bu yüzden eğer doğrudan kişisel bir not iletmeye izin alabilirsem Birmingham Üniversitesinde bir başkanlık yapmaya davet edildiğimden normal bir lisansüstü öğrenci eğitimi, yani olağan edebi konuları incelenmesiyle birlikte edebiyattan çağdaş sosyo-kültürel konuların incelenmesine geçecek bir lisansüstü merkezi kurulmak istenmekteydi. Birkaç yıl sonra, İngiliz Toplumları bölüm personeli ve öğrenci toplumu ile yeni merkez hakkında konuşmak üzere yeni bir üniversiteye davet edildiğimi hatırlıyorum. Sonunda görevli profesör her şeyin çok ilginç olduğunu söyledi ancak bu tür endişelerin nasıl ortaya konulabileceğini görmedi. Konumuzun temellerini oluşturması için lisans öğrencilerinin üç yıllık süresine ihtiyacı vardı.

Tartışma, özellikle şu anda tam zamanlı olarak Oxford'da devam ediyor. Sadece birkaç hafta önce The Times Yüksek Öğretim Eki, ana kahramanların bazı önemli açıklamalarını yayınladı. Çok iyi ve açıklayıcı yayınlardı. Mevcut Oxford derecesinin sözcüsü - yüksek derecede konu-tanımlı çerçevesel bir düzenlemede - şüphesiz onun erdemleri ve başarıları ve aynı zamanda en yeni entelektüel modaya değil, dikkatli bir şekilde, medeni, sürekli düşünce ve tartışma ile sonucu değiştirme kapasitesi hakkında zarif ve ikna edici bir şekilde yazmıştı. Öznenin yüzyıllar boyunca uzanan ve İngiliz edebiyatı olarak işaretlenmiş, açıkça tanımlanabilir bir materyal olarak orada olduğunu, bunun dışında misafirperverlikle tanımlanmış bir yapı olmasına rağmen İngiliz edebiyatı değil ve tanımın içinde olanların, İngiliz Edebiyatı örnekleri olarak ilk etapta üstün bir şekilde (tamamen olmasa da) incelenebilirdi.

Rakibi en azından bana göre daha ikna ediciydi. Çerçeveyi kabul etmedi. İngiliz edebiyatının hiç "dışarıda" olmadığını ve nesnel olarak tanımlanacağını ancak uzun zaman önce savaşlar, devam eden mesleki çıkarlar ve her şeyden önce örtülü bir dizi fakat yine de güçlü bir dizi tarafından belirlenen sosyal ve politik varsayımlarla yapay bir yapı olduğunu savundu. Bu nedenle İngiliz edebiyatı olarak adlandırılacak kesin olarak tanımlanmış bir alan yoktu. Yüzyıllar boyunca sanatsal, sosyal, psikolojik ve siyasi olmak üzere çok çeşitli bağlamlardan ortaya çıkan pek çok türde kitap vardı. Dolayısıyla alan bir anlamda oldukça sınırsız ve tanımsızdı. Ancak evet, tanımlanması gerekirdi. Ancak, herhangi bir tanım, ele alınması gereken muazzam çeşitlilikteki materyallerin yanı sıra, bunlara bir parçası olarak onlarla başa çıkmak için sürekli girişim, ayrılmaz girişim olmaksızın göreceli bir boşlukta onlara sürekli ve sürekli bir tarihsel süreçte yaklaşma hatasını tanıyarak başlamalıdır. Bunu fark etmeyen birçok İngilizce departmanının önlerindeki ana entelektüel zorluğu karşılayamadığını düşünüyorum.

Son olarak İngiliz eğitiminde farklı düzeylerdeki bu kısa tutum listesinde okullar hakkında bir şeyler söylemek istiyorum. Sadece bir unsuru, belli bir seviyeden daha az olsa da yetişkinlerin ve üniversitelerin "sürekli eğitimin" tanımladığı tutumlarıyla ilgili olarak izole etmek istiyorum. Kapsamlı eğitim ile ilgili savaş bugün İngiltere'de en az yirmi yıl önce olduğu kadar güçlü devam etmektedir. Bu konuda çok fazla ilerleme kaydetmiyoruz. Yakın zamanda zorla bir kitaba konulan bir özellik, kendimizi astığımız kancaları göstermektedir. Yazar, herhangi bir büyük kapsamlı okulda öğrencilerin büyük bir kısmını oluşturan insanların büyük çoğunluğun ihtiyaçlarının, üstün yetenekli öğrenciler için yeterli akademik eğitim kaybının (genellikle üniversite öncesi öğretimin bazı kapsamlı veya daha yaygın olarak bu tür bazı okulların genel olarak entelektüel ve akademik karşıtı atmosferinde yetersiz olması) büyük miktarda eğitilmiş insanların en azından makul bir şekilde yetişebilmesi için ödemeye istekli olduğumuz bir fiyattır. Ancak bu yanlış bir antitezdir ve en altta yatan sadece derinden yanlış olması değil, aynı zamanda derin bir şekilde liberal olmayan, Batı geleneğindeki en iyi şeylerin reddedilmesi çıkmazdır.

Söylemesi zor olan, bunun arkasında ayrıntılı bir ideoloji ve bugün çok benzer bir eğitim yazısı olmasıdır ve ortak unsurların oldukça kolay bir şekilde tanımlanmasıdır. Genellikle kendilerini oldukça yüksek eğitilmiş olarak tanımlayan ve genellikle orta sınıf kökenli insanlar tarafından ortaya konulmaktadır. Genellikle kendi dillerini kullanmaları "anti-burjuva ve tüm burjuva geleneğidir."

Fransız düzeyinde, öğrencilerin evrensel ve nesnel bir geleneğin parçası oldukları yanlış gerekçeleriyle "embourgeoisize" etmek için eğitim sistemi tarafından her

düzeyde burjuva konuşma biçimlerine ve burjuva edebiyatına ve tarihine örtülü bir davet olarak gördüklerini reddederler. Birkaç yıl önce Bernstein kapsamlı bir şekilde alıntılanmıştır ancak bugünlerde Labov'un çalışmalarından daha fazla destek alıyorlar. Labov'u İngiltere'ye uygulayarak örneğin, işçi sınıfı kentsel gençlerin kamu yeterliliği için gerekli olan "ayrıntılı kodlara" dahil edilmesi gerektiğini iddia ediyorlar. Bunun yerine, okulu en az on altı yaşında bırakmış olan kentsel gençlerin ortak konuşması, kelime dağarcığıyla sınırlı olsa da yine de sofistike bir iletişim aracı olabilir. (Labov'u takdir ettiğim için söylediklerini anlıyorum ve sınırlı ölçüde kabul ediyorum.) İnsanlara daha halka açık ve kabul edilebilir bir konuşma dünyasına giriş teklif etmenin onlara hiçbir iyilik yapmak olmadığını daha ziyade onları, bu tür bir sohbet biçiminin egemen olduğu burjuva dünyasının hizmet veren bir alt dalı haline getirdiği değerlere ve tutumlara dönüştürmek için gizli bir çaba olduğunu iddia ediyorlar.

Bence büyük ölçüde yanılıyorlar. Çoğumuz genel konuşma ve yazma biçimlerine mümkün olduğunca fazla ihtiyaç duymaktadır. Böylece işyerlerinde daha fazla sosyal, kişisel, politik, olmayı becerebiliriz. En düşük düzeyde, kendimizi toplumun çeşitlerinin bol olduğu reklamcılar ve kapıdan satıcılar ve hızlı konuşan ordular tarafından aldatılmamızı önlememize yardımcı olmaları gerekmektedir. Asil vahşiler veya bilge yaşlı çobanların, en azından büyük şehir toplumundan ortaya çıkması artık muhtemel değildir, eğer yaparlarsa yakında temizlenirlerdi. Öğrencilerimize bu tür bir emir verme çabalarımızın da onlara gizli bir burjuva ideolojisi (ya da başka türlü bir ideoloji) verdiğimiz anlamına gelmektedir. Bu tam da önümüzde olan en önemli eğitimsel zorluktur. Bunu karşılamak için hem kendimizdeki incelenmemiş sosyo-kültürel varsayımların seviyelerinin altına hem de bu günahların daha basit bir şekilde reddedilme biçimlerinin altına düşürmemizi gerektirmektedir -ki bunlar genellikle orijinal günahı keşfeden insanların tiz tonlarına sahiptir.

UNESCO'da aynı tutumun başka bir varyasyonu ile karşılaştım. Sekreterliğin bir bölümü arasında

-tam zamanlı yetkililer- gelişmekte olan dünyanın ihtiyaçlarını tartışırken fonların, okuma kültürünün materyallerini toplumsal-kitaplar-yayınevleri, dergiler, yerel gazeteleri, geliştirmek için kullanılmasını reddetme eğilimi bulunmaktaydı. Bunun yerine, bu tür toplumların tüm Gutenberg devrimini atlmasına, dağınık ve kabile sözlü kültürlerden birleşik, merkezi, ulusal kültüre, her şeyden önce medyaya bir adım atmalarına yardımcı olma (genellikle McLuhan ve sudan kaynaklanan) vizyonuna sahiplerdi. Böylece bir adımda sadece gruplar halinde transistörlü radyo dinlemenin değil, tek başına okuma ve yazmanın eleştirel insan

ruhunun eşsiz besleyicileri olma derecesini göz ardı ettiler. Aynı zamanda, yönettikleri toplumlar içinde entelektüel gerekçe gibi görünen bir dizi dağınık kritik aydınlatma noktası istemeyen ve bu nedenle araçların üzerinde merkezi üniter kontrol fikrini büyük ölçüde destekleyen bazı yeni ülke liderlerine modern kitle iletişim araçları aracılığıyla bilgi ve eğitim enstrümanları verdiler.

Ben de Büyük Britanya'da "Toplum Sanatları" olarak bilinenlerin çoğunun dilinin çoğunu düşünüyorum. Çoğu Sanat Konseyinden fon almaktadır (bence, Ulusal Tiyatro ve Kraliyet Opera Binasını söylemeye gerek yok). Sanatın tanımı son zamanlarda büyük ölçüde genişlemiştir ve ben kendimde prensip olarak karşı değilim. Ancak sorunlar bundan sonra başlıyor. Toplum Sanatında çalışanlardan bazıları geleneksel sanat biçimlerinin ilişki düzeyini reddeder çünkü onları sadece tarihsel olarak şartlandırılmış burjuva ürünleri olarak görür. Bu tür faaliyetlere fon verilmesinin, bu tür toplum biçimlerini ve güçlerini korumak için geç-kapitalist bir araç olduğuna inanıyorlar. Kendilerine "Toplum Sanatçıları" ve faaliyetlerine de "Toplum Sanatları" diyorlar çünkü genellikle daha yoksun kentsel alanlarda çalışıyorlar ve asıl çabaları, "gelecek vadeden" bireyleri bulmak ve onları eğitmekten ziyade çevreleyen toplumu onların topluluklarına dahil etmektir. Ne niyetlerinin samimiyetinden ne de sık sık yaptıkları kişisel fedakârlıklardan şüphe etmiyorum ve bazı çalışmalarını bazen yaratıcı, iyileştirici ve bazen de gerçekten komik buluyorum.

Endişem farklıdır. OK bir kelimedir – "toplumun" - bu kelime üzerindeki tek yaklaşımlı tutuşunun, bireysel-gerçekten yalnız eforunun kalıcı entelektüel ve yaratıcı okuryazarlığının önemini fark etmediğini göstermesidir. Bireycilik hırslı, kendi kendini arayan, burjuva zihniyetin bir ürünü olarak reddedilmektedir. Aynı zamanda yine burjuva efsanesi olarak farklı çaba standartları, başarı ve sonunda armağan fikrini reddetmektedir. Sanat Konseyinin - daha geleneksel sanata giden fonlarla karşılaştırıldığında ölçsüz olsa da - bu etkinliklere fon vermesini destekliyorum. Biliyorum, doğada bu sanatlar toprağın daha önce işlenmemiş olduğu yerlerde büyümeye çalışıyor, harcadıklarının çoğunun boşa gidebileceğini biliyorum. Bu durum, iyi işlerin yapılmasının ve iyi şeylerin yapılmasına yardımcı olmanın bedelidir. (Toplum sanatçılarının, sanatın nihai sonuçlardan daha önemli hâle getirilmesi sürecini diğer insanlarla yapılanlardan veya diğer insanlarla yaratıcı bir şekilde değiştirilip değiştirilebileceğinden daha fazla vurguladığını da eklemeliyim. Yine, bu da kabul edilebilir bir bakış açısı olabilir.) Nihayetinde Britanya'nın en az sağlanan bölgelerindeki bu tür faaliyetlerin, tüm deneyleri olmadan asla ortaya çıkmamış olabilecek yeni sanat formları üretebileceği bir gerçekliktir. Ama sonuçta, kabul edilebilir sanatsal formların ne olduğu ve ne olmadığı hakkında

yanıp sönen bir dizi önyargıdan dolayı değil, malzemeden önce dürüstlük ve malzemelere saygı ve doğal armağanların kombinasyonu hakkında kararlar verilmedir. Neredeyse tüm önemli başarılar için aralıksız çabalar gereklidir. Gerçek bir durumdan bahsetmek için yerel Topluluk Sanatları organizasyonu tarafından teşvik edilen Londralı bir taksi şoförünün kısa bir hikâyesinin sadece topluluk bağlamından çıktığıdır. Kendine düşkün, araştırılmamış ve savunmasız bulursam buna “dikkat çekici” diyemeyeceğim. Bu durum ona ya da nihayetinde üretebileceğine ya da sanatın fikrine adalet getirmez. Ama umarım, elbette, onunla yaptığı çalışmaların herhangi bir tartışmasına Profesör Shaughnessy’nin sergilediği insani netlik ve sıklık hakkında bir şey getirebilirim.

İnsanları köşelerde bırakamayız, bu köşeleri kendi memnuniyetimize göre, dışardan daha güzel, daha kamusal dünyada yeniden tanımlıyoruz. Burjuva konuşması ve varsayımlar edinmek için insanları eğitmekten farklı bir şeyden bahsediyoruz. Ayrıca reklam yöneticileri, halkla ilişkiler çalışanları veya birçok sendika yetkilisi gibi kendilerini ifade etmeyi öğrenmelerini de istemiyoruz. Kendi kişisel ve sosyal yaşamlarına daha fazla, daha açık ve daha bilinçli erişim elde etmelerine yardımcı olmamız gerektiren onlara saygı duymaktan bahsediyoruz. Bu tür bir hüküm ve bu tür bir çabayı, insanların kamuya açık durumlarını daha iyi yönetebilmeleri için istemiyoruz - yararlı olsa bile, bugün kamuya açıklanmış pek çok kelime sadece bizi ikna etmek veya uymamızı sağlamak içindir - ancak bu yüzden her türlü derin kişisel yollarla daha iyi durabiliyorlar. Sanki sanırım, düşünülen ve söylenen en iyi şeyle tanışmak sizi otomatik olarak daha iyi bir insan yapar, sanmıyorum. Ancak bu deneyim daha iyi görmemizi sağlayabilir ve ahlaki seçimlerimizi aydınlayabilir. Gerisi her zaman olduğu gibi her birimize ve ahlaki isteklerimize bağlıdır.

Hepimizin okuryazarlığa, yaratıcı ve entelektüel okuryazarlığa ihtiyacı vardır çünkü bu okuryazarlık, kendi yaşamlarımıza ve toplumun bize arzu edilen yaşam olarak neler sunduğuna getirilen daha büyük eleştirel öz farkındalığa doğru olan hareketimizin önemli bir parçasıdır. Hepimizin başka, daha ince, zihinlerle temasa verilebilecek sürekli beslenmeye ihtiyacımız vardır. “İncelenmemiş yaşam yaşamaya değmez.” “Tüm sanatlar müzik kondisyonunu arzuluyor” olabilir. Müzik, görsel sanatlar, dans, hepsi bilincimiz üzerinde edebiyatın çok altındaki seviyelerde çalışıyor olabilir. Ancak edebiyat, tüm sanatların içinde yer alan en açık, belirgin, kendi farkındalığı olan, çekişmeli, sıkıntılıdır. Aslında şeyleri oldukları gibi ve şüphenin gölgesinin ötesinde söylemeye çalışır. Bu yüzden her zaman kendisini çizgiye koyar, çelişkiyi davet eder. Süreçte yazarlarını da sıraya koyar ve böylece hem yaratılışında hem de yaratılan şeye tepki olarak - sanatların en çok maruz kalanı ve en fazla vergilendirilenidir. Zihnin ve kalbin bir disiplinini talep etmek-

tedir ve sonuçlara her zaman meydan okunması zorunludur ve çoğu zaman yazar okuyucu kadar ve belki de daha fazla titremektedir. Eğer kişisel bir örneğe girebilirim. The Uses Of Literacy - Okuryazarlığın Kullanımı kitabımın bölümlerini yazarken daha önce şüphelenmediğim ve çoğu zaman takdire şayan bulmadığım, daha fazla zevk almadığım bir incelemeye sahip olduğum daha batık karakteristikleri tuttuğumu fark ettim. Bu durum, o bölümlerin asıl yazımında ortaya çıktı. Çok yaşlı akrabalarım, aile dolabında ortaya çıkan iskeletlerde özellikle şok edici bir şey keşfettikleri için değil, kamunun kendi-kendisini analiz etme fikri onlara yabancı ve derinden rahatsız edici olduğu için, kitabın bazı bölümlerini utanç verici bulmuşlardı. Bazı şeyler bu modadan sonra düşünülmemelidir. Geçmişleri onları böyle bir yanıtla kilitleyen insanlar, insan kalbinin ve zihninin daha değerli egzersizlerinden birisi olarak reddedilmişti.

Zamanı ve yeri biraz bulanıklaştıracak olsam da bir başka gerçek ve daha yeni bir anekdot ile bitirebilir miyim? Bunu yapmak istiyorum çünkü bana verdiği ders -Cennet çağında hatırlatmaya ihtiyacım olmaması gerektiğini biliyor olsam da - Mina Shaughnessy'nin öğrencilerinin kelimelerinin ötesini görme kapasitesiyle bize öğrettiklerinin, ne demek istediklerinin, söylediklerinin ve kilidini açmaya çalıştıklarının, görsel bir eşdeğeri gibi görünüyor. Ben de böyle bitirmek istiyorum çünkü bu yazıda biraz şiddetli ve sınırlayıcı bir anlamda "entelektüel" veya hatta (işareti kaydet) "elitist" gibi görünmüş olabilirim.

Çok fazla bir zaman olmadan önce, yüzyılın başlarında, klor kokulu, çok kasvetli görünen, perişan bir halk havuzuna gidiyordum. Sıklıkla oraya gittiğim için tanınıyordum. Bu özel sabah için nöbetçi görevli, sanırım yirminin biraz üzerinde olan bir adamdı. Sağlığı için oldukça fazla kiloluymuştu. Katılımcıların kullanımı için havuzun kenarındaki kasvetli bir kabine oturdu, güzelce sigarasını içti, arka arkaya birer bardak çay içti ve popüler gazetelerden birinin günlük sayısının sayfalarını çevirmeye başladı. Yüzünde sağ kanat basının "yobbo" ya da "layabout" olarak adlandırmayı sevdiği tipik bir ifadesi vardı (bunun dışında, artan sayılarda on altı yaşında okulu bırakanlar ile karşılaştırdığında şüphesiz yaptığı bir işi vardı). O gün, giyinirken ve alanda yalnızken (sabah saat sekiz buçuk), bana doğru yürüdü, Edwardian ferforje iskelesinin taşıdığı büyük cam çatıya baktı ve sordu: "O demir şeyleri hiç fark ettin mi? Güzel, değil mi? Geçen gün arkada bir dolapta eski fotoğraflardan birçoğunu buldum - biliyorsun, tümü kahverengi. Ama onlar gerçekten çok güzeldi." Kelime dağarcığı söylemeye çalıştığı şey için büyük ölçüde yetersizdi. Onun içinde olan inanılmaz şey hakkındaki bilinçli olma hissi neredeyse yok gibiydi ve sanırım bu tür belirsiz yakınlıkları yakınındaki yabancı bir kişiye aktarmak için taşıyabileceği noktayı geçebilirdi (ben yakın-yabancı birisi olduğum için ve

benim bir sanat kurumu-veya-yoldaki kolej ile bağlantılı olduğumu düşündüğü için bana aktarması belki de daha kolaydı).

Sonunda bu gerçek hikâyeyle bitiriyorum çünkü Mina Shaughnessy'nin de çok iyi bildiği gibi bir kez daha altını çizersek özellikle de kamusal olarak ifade edilen, kendi dünyamızda olmayan başkalarına değer vermek için sürekli olarak baskılara karşı direnmeliyiz. Aynı zamanda bu insanların içinde buldukları durumları romantikleştirmek yerine, mevcut dünyalarında daha iyi olabilmeleri için yanlış yapmamaları için, bu dünyayı aşmaları için – aşma kelimesini bilinçli kullandım – doğru yollarla onlara yardım etme görevimizi vurgulamaktadır.